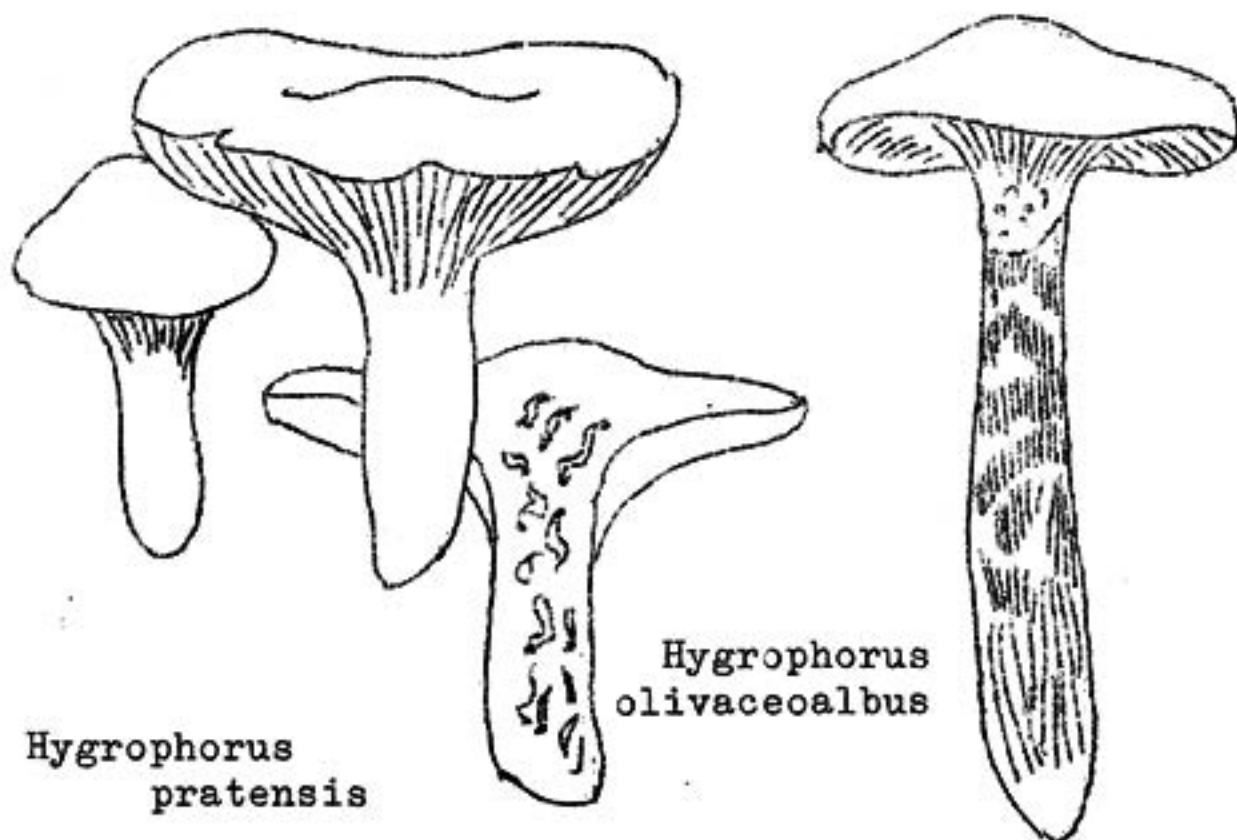


Een Noord-Amerikaanse monographie van het
geslacht Hygrophorus.

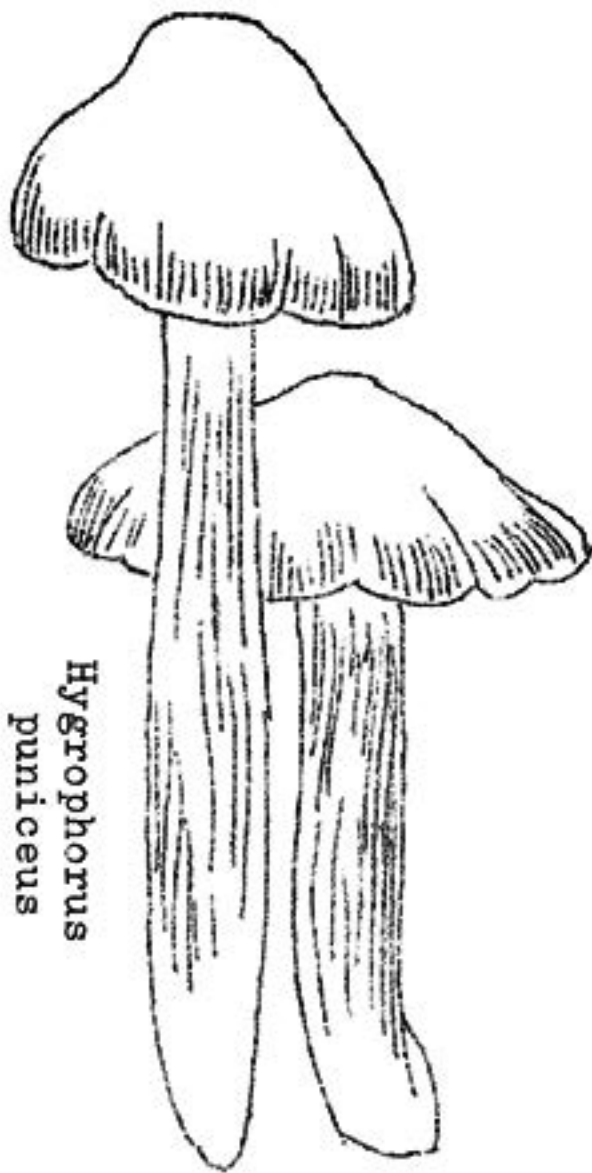
In het voorjaar van 1963 verscheen in de Verenigde Staten een monographie over het geslacht Hygrophorus in Noord-Amerika, geschreven door L.R. Hesler en A.H. Smith.¹⁾ Dit 432 pagina's omvattende werk blijkt een keurig verzorgd en aantrekkelijk uitziend boek te zijn, dat geheel op kunstdrukpapier is uitgevoerd en in linnen gebonden. Vooral vallen op de 116 voortreffelijke zwart-wit foto's die verspreid in de tekst zijn opgenomen.

Dit boek zal zeker de Europese mycologen met jaloezie vervullen, daar in Europa immers nog geen behoorlijke monographie over Hygrophorus verschenen is. En dit, terwijl Hygrophorus meestal niet tot de moeilijkste geslachten gerekend wordt.

Maar gelukkig heeft het boek van Hesler en Smith ook grote waarde voor de Europese mycologen.



1) L.R. Hesler & A.H. Smit, North American species of Hygrophorus (The University of Tennessee Press, Knoxville, Tenn. 1963). p. XVI + 416, 126 text-figures + kleurenfoto op omslag. Prijs: \$ 12.-.



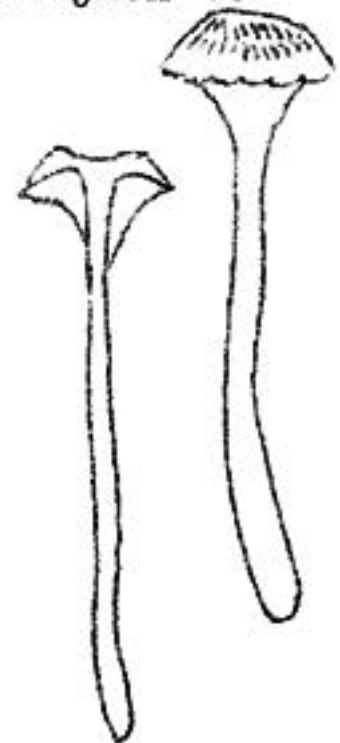
Hygrophorus
puniceus

De volgende getallen maken dit duidelijk. Het omvat 244 soorten, variëteiten en vormen, waarvan er 41 nieuw zijn er waarvan er + 65 ook in Europa voorkomen. Als we nu zien, dat de "Flora analytique" van Kühner en Romagnesi slechts 80 van zulke eenheden onder Hygrophorus behandelt en de tweede editie van Moser's "Die Röhrlinge, Blätter- und Bauchpilze" slechts 86, dan kunnen we zeggen dat de Noord-Amerikaanse monographie meer dan 75% van de Europese soorten beschrijft.

Nu is het zeer goed mogelijk, dat bij een uitputtende studie van de Europese Hygrophorus-soorten het aantal groter zal blijken te zijn.

Orton's (1959) sleutel tot de Engelse soorten van de Hygrocybe-groep van Hygrophorus in de "New Check list of British Agarics and Boleti"²⁾ is daarvan reeds een aanduiding. Maar het is toch wel duidelijk dat het aantal Hygrophorus-soorten in Noord-Amerika 2 à 3 maal zo groot is als in Europa.

Men zal echter grote voorzichtigheid moeten betrachten, als men Europese soorten met het boek van Hesler & Smith wil gaan determineren. Bij elke soort die we onder een Europese naam beschreven vinden, zullen we ons moeten afvragen of het die soort ook werkelijk is. Zo komt het mij bijvoorbeeld voor,
2) Zie Coolia 2 (5): 68. 1962.



Hygrophorus
cantharellus.

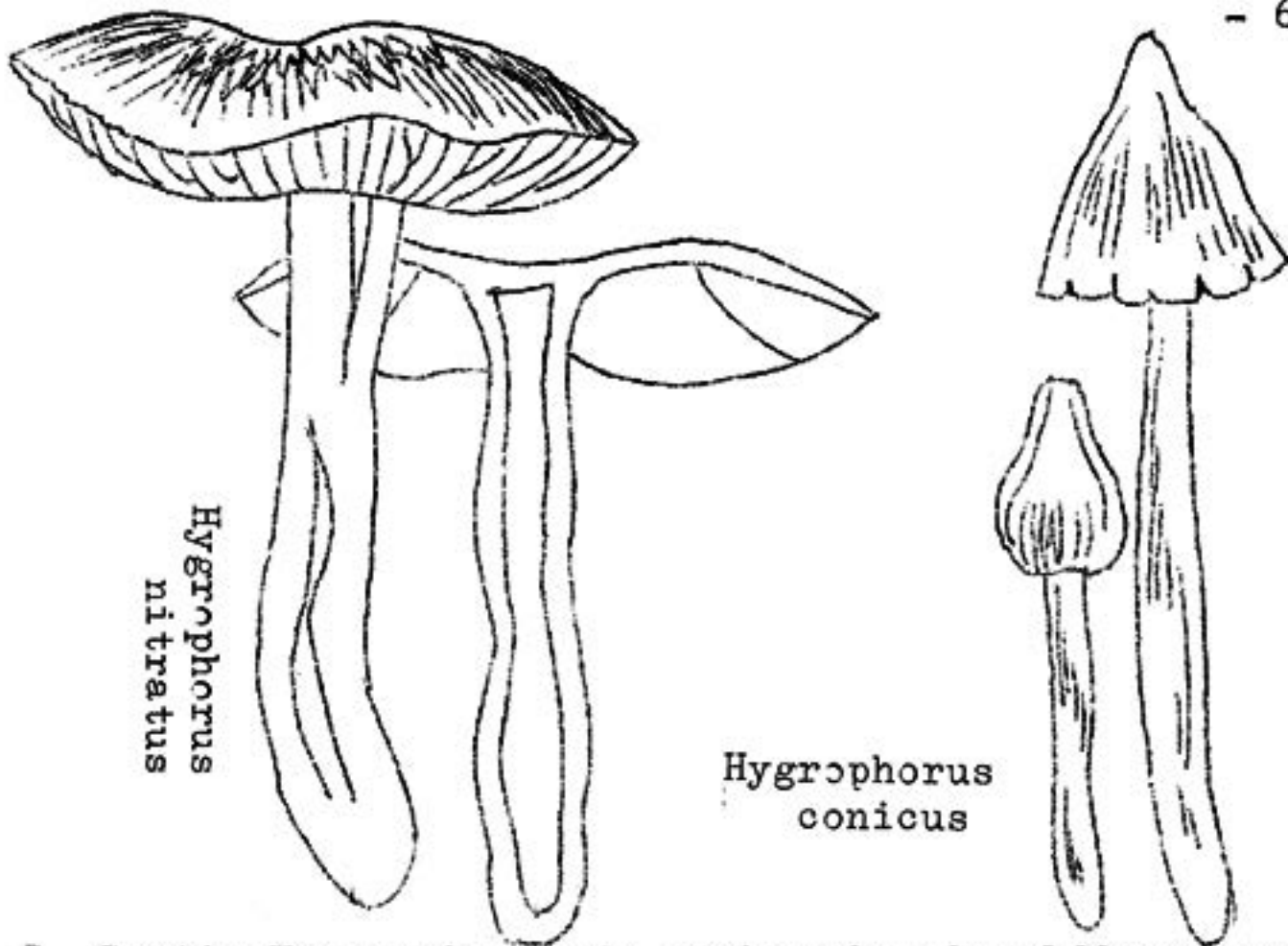
dat wat wij gewoonlijk *H. miniatus* noemen, in dit boek *H. squamosulus* heet, terwijl de Amerikaanse *H. miniatus* mij min of meer vreemd voor komt. Ik heb dit laatste de afgelopen zomer ook in Michigan in het veld kunnen vaststellen. Helaas ben ik de Amerikaanse *H. squamosulus* daar niet tegengekomen.

Maar ook anderszins kunnen we voor verrassingen komen te staan. Zo wordt een collectie die wij aan Hesler opzonden onder de naam *H. ceraceus* in het boek onder *H. subceraceus* geciteerd. Dit is de eerste vermelding voor Nederland, misschien wel voor Europa!

Een punt van algemeen belang is natuurlijk de door Hesler & Smit gebruikte indeling. Allereerst dient te worden vermeld dat zij *Hygrophorus* in zijn ruimste zin opvatten. Dus geen opdeling in geslachten als *Hygrocybe*, *Camerophyllus* en *Hygrophorus sensu stricto*, zoals nogal eens gedaan wordt. Om van een nog verder gaande verdeling, zoals die van Singer (1962) in de tweede editie van zijn "*Agaricales*" nog maar te zwijgen.

Hesler & Smith erkennen in *Hygrophorus* 2 ondergeslachten (subgenera) n.l. *Hygrophorus* en *Pseudohygrophorus*. Het laatste subgenus omvat zegge en schrijve één soort, *H. angelesianus* uit de westelijke V.S. en het eerste alle andere soorten. *H. angelesianus* ziet er uit als een *Camerophyllus*, maar heeft amyloïde sporen en vlees dat rood wordt in KOH. Aangezien de auteurs ook amyloïde sporen hebben aangetroffen bij twee andere *Hygrophorus*-soorten, komt mij deze indeling wel wat onevenwichtig voor. Het subgenus *Hygrophorus* wordt tenslotte opgedeeld in 6 secties:

1. Sectie *Camerophyllopsis*. Deze groep wordt door andere auteurs vaak als geslacht behandeld en dan *Camerophyllus* genoemd; de onregelmatige opbouw van het lamellen-trama is een belangrijk kenmerk. Hiertoe behoren o.a. *H. virgineus*, *H. niveus* en *H. pratensis*.
2. Sectie *Hygrotrama*. Is gekenmerkt door een hymeniforme hoedhuid (deze bestaat dus uit rechtop, tegen elkaar staande knotsvormige cellen). De enige soort uit deze sectie in Nederland is de kleine donkerbruine, stinkende *H. foetens*.



3. Sectie Hygrocybe wordt vaak onder dezelfde naam als geslacht behandeld. Het lamellentrama bestaat uit regelmatige van de hoed naar de snede lopende hyphen. Hiertoe behoren de meeste gekleurde weide-soorten. Deze groep is in ons land het best vertegenwoordigd; voorbeelden zijn *H. miniatus*, *H. coccineus*, *H. psittacinus* etc.
4. Sectie Hygroaster. Gevormd door één tropische soort met knobbelige sporen. Het wordt Singer als geslacht behandeld en omvat volgens die auteurs ook *Omphalia asterospora* Lange!
5. Sectie Amylohygrocybe. Omvat twee *Hygrocybe*-achtige soorten met amyloïde sporen, c.a. de Europese soort *H. metapodius*.
6. Sectie Hygrophorus. Wordt vaak als afzonderlijk geslacht beschouwd en *Limacium* genoemd. Het lamellentrama bestaat uit van boven naar beneden divergerende hyphen (bilateral trama). Hiertoe behoren de meeste bosbewonende soorten zoals *H. eburneus*, *H. olivaceoalbus*, *H. hypothejus* e.d.

Laten we nog even naar de verder indeling van de twee grootste secties kijken. De sectie *Hygrocybe* wordt op een schijnbaar zeer eenvoudige wijze in drie subsecties verdeeld:

- a. Psittacini: hoed en steel beide kleverig of slijmig. Hiertoe behoren *H. psittacinus*, *H. chlorophanus*, *H. reai*, *H. ceraceus*, *H. unguinosus* enz.
- b. Punicei: hoed kleverig, steel droog. Hier horen thuis *H. puniceus*, *H. marchii*, *H. subceraceus* enz.
- c. Hygrocybe: hoed en steel droog. Hierbij *H. turundus*, *H. cantharellus*, *H. miniatus*, maar ook donkere soorten als *H. ovinus*, *H. nitratus* enz.

Deze indeling zou wel eens moeilijkheden kunnen geven. Een voorbeeld vinden we al in het boek zelf. De series *Conici* die tot de subsectie *Hygrocybe* gerekend wordt, komt in de sleutel ook voor onder subsectie *Punicei* daar deze series droge en kleverige soorten omvat! Soms is het zeer moeilijk vast te stellen of een hoed of steel kleverig is. In praktijk zijn bijvoorbeeld *H. ceraceus* en *H. subceraceus* beter op grond van de sporenmaten uit elkaar te houden, dan op het al of niet kleverig zijn van de steel. Volgens Hesler & Smith zullen we voortaan in twijfelgevallen in ieder geval de microscopische structuur van de hoed-of steelhuid moeten onderzoeken.

De sectie *Hygrophorus* (= *Himacium*) wordt onderverdeeld in 2 subsecties:

- a. Hygrophorus: steel kleverig tot slijmerig door resten van het buitenste velum. Hiertoe behoren *H. eburneus*, *H. hypothecus*, *H. olivaceoalbus* enz.
- b. Camerophylli: steel niet kleverig of slijmig. Hiertoe worden soorten gerekend als *H. pudorinus*, *H. russula*, *H. agathosmus* enz.

Het zal de lezer wel duidelijk zijn dat het werk van Hesler & Smith van grote betekenis is voor de kennis van het geslacht *Hygrophorus*. Gelukkig bevindt zich een exemplaar in de bibliotheek van de N.M.V., zodat de leden er persoonlijk kennis mee kunnen maken.

C. BAS.